

Київський університет імені Бориса Грінченка
Історико-філософський факультет
Кафедра всесвітньої історії

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

проректор з науково-методичної
та навчальної роботи

_____ О.Б. Жильцов

«_____» _____ 2020 року

ПРОГРАМА ПРАКТИКИ

Етнографічно-краєзнавча

для студентів

спеціальності: **032 Історія та археологія**

освітнього рівня: **першого (бакалаврського)**

освітньої програми: **032.00.01 Історія та археологія**

Київ 2020

Розробники: *Драч Оксана Олександрівна*, доктор історичних наук, професор кафедри
всесвітньої історії Київського університету імені Бориса Грінченка.

Викладачі: *Драч Оксана Олександрівна*, доктор історичних наук, професор кафедри
всесвітньої історії Київського університету імені Бориса Грінченка.

Робочу програму розглянуто і затверджено на засіданні кафедри всесвітньої історії

протокол № 6 від 21 січня 2020 року

Завідувач кафедри _____ (д.і.н., професор І. В. Срібняк)

Робочу програму погоджено з гарантом освітньої програми 032 Історія та археологія
_____. 2020 р.

Гарант освітньої програми _____ (_____)

Робочу програму перевірено

_____. 2020 р.

Заступник декана _____ (к.і.н., доцент В. М. Завадський)

Пролонговано:

на 20__/20__ н.р. _____ (_____), « ____ » ____ 20__ р., протокол № ____
(підпис) (ПІБ)

на 20__/20__ н.р. _____ (_____), « ____ » ____ 20__ р., протокол № ____
(підпис) (ПІБ)

на 20__/20__ н.р. _____ (_____), « ____ » ____ 20__ р., протокол № ____
(підпис) (ПІБ)

1. Опис виробничої (етнографічно – краєзнавчої) практики.

Найменування показників	Характеристика практики за формами проходження
-------------------------	--

	денна
Вид практики	обов'язкова
Мова викладання, навчання та оцінювання	українська
Загальний обсяг кредитів / тижнів	6/4
Курс	4
Семестр	7
Кількість змістових компонентів з розподілом:	4
Обсяг кредитів	6
Обсяг годин:	180
Тривалість (у тижнях)	4
Форма семестрового контролю	залік

2. Бази практики

- Історичний факультет Університету Миколая Коперніка (Торунь, Польща)
- Школа історії та культури Університету Ланьчжоу (КНР)
- Кафедра новітньої історії Філософського факультету Університету Сарагоси (Іспанія)
- Інститут Східноєвропейських досліджень Карлового університету (Прага, Чехія)
- Українська Бібліотека імені Симона Петлюри в Парижі.

3. Мета та завдання практики відповідно до компетентностей.

Метою виробничої практики є: дослідження особливостей традиційної матеріальної та духовної культури країн Південної Європи (Італія, Іспанія, Португалія); Країн Центрально-Східної Європи (Польща, Чехія, Словаччина); Країн Далекого Сходу (Китай, Японія, Корея) залежно від обраної спеціалізації студентів.

Основні **завдання** етнографічно-краєзнавчої практики:

- навчальне – осмислення сучасного стану традиційної духовної та матеріальної культури досліджуваного регіону.
- професійне – вироблення у студентів-практикантів навичок і умінь виокремлювати певні явища духовної та матеріальної культури;
- наукове – вироблення у студентів уміння класифікувати зібраний матеріал, озброєння їх навичками і технологією ведення наукового дослідження.
- Під час етнографічно-краєзнавчої практики студенти вивчають старожитності, а також предмети побуту (знаряддя праці, домашнє начиння, елементи одягу, технології виготовлення їжі, лікувальні засоби) тощо.
- Зібрати фольклорно-етнографічний матеріал, задокументувати його і ввести у науковий обіг.

Вправність мислення: ЗК 3. Готовність до пізнання нового і неперервного навчання, до опанування нових знань і стратегій/способів мислення. **ЗК 6.** Критичність та самокритичність

мислення. **ЗК 7.** Схильність до самоперевірки отриманих результатів, турбота про якісне виконання професійних завдань.

Інтелектуальна комунікація: ЗК 8. Увага і толерантність до іншої (й інакшої) думки, здатність аналізувати її зміст та структуру в процесі спілкування та адекватно на неї реагувати. **ЗК 9.** Здатність брати участь в інтелектуальних дискусіях, використовувати ввічливі форми звернення до опонента, концентруватися на значущих складових судження, не переходячи на особистості. **ЗК 10.** Навички публічного мовлення, здатність ясно та виразно висловлюватися в процесі комунікації. **ЗК 11.** Навички роботи в групі, розподіл функцій в колективній роботі. **ЗК 12.** Відкритість, здатність сприймати і враховувати зауваги, оптимізувати власну позицію в процесі обговорення, налаштованість на діалог, залучення у власні міркування висловлених слухних ідей. **ЗК 13.** Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.

Мовно-текстологічна здатність: ЗК 14. Аналіз та інтерпретація гуманітарного тексту: здатність виокремити та відтворити смислову структуру тексту, оцінити послідовність та валідність аргументації, виділити продуктивні ідеї. **ЗК 15.** Порівняння змісту різних текстів, пошук та узагальнення інформації з досліджуваної проблеми. **ЗК 16.** Навички написання аналітичних і публіцистичних гуманітарних текстів, реферування, створення систематизованих оглядів спеціальної літератури. Дотримання стандартів академічного оформлення тексту. **ЗК 17.** Здатність використовувати (усно і письмово) державну мову в усіх сферах суспільного життя, читати фахову літературу іноземною, зокрема англійською мовою.

Особиста ціннісно-вольова налаштованість: ЗК 18. Інтелектуальне сумління, чесність у своїй справі та уникання симуляцій, плагіату й інших виявів недоброчесності. **ЗК 19.** Розуміння необхідності відповідального ставлення до роботи, чіткого і своєчасного виконання обов'язків. **ЗК 20.** Здатність працювати в колективі та самостійно, виявляти ініціативу, уникати некритичного слідування авторитетам. **ЗК 21.** Здатність життєво й фахово реалізовувати себе на основі ціннісно-світоглядних надбань людства (зокрема сприйняття людини не як засобу, а як цілі й цінності), що нерозривно поєднана з навичками критичного мислення, опануванням і обстоюванням громадянських чеснот і прав, соціальною відповідальністю, а також патріотичним піклуванням про продуктивний розвиток держави і суспільства. **ЗК 22.** Здатність розуміти світоглядні, правові, соціальні, економічні, культурно-історичні, духовно-моральні питання, що виходять за межі фахової спеціалізації, завдяки чому відповідально й ефективно діяти в різних суспільних контекстах, сприяючи позитивному розв'язанню нагальних проблем.

Фахові компетентності спеціальності (ФК). ФК 1. Критичне усвідомлення взаємозв'язку між фактами, подіями, явищами і процесами у минулому та сучасності. **ФК 2.** Критичне усвідомлення відмінностей в історіографічних поглядах різних періодів та у різних контекстах. **ФК 3.** Розуміння соціальних функцій історика, можливостей використання історії та зловживання історією. **ФК 4.** Здатність спілкуватися державною мовою, рідною мовою та однією з іноземних мов із використанням термінів і методик, прийнятих в фаховому середовищі; знати й вміти

використовувати в професійних цілях давні мови. **ФК 5.** Знання, вміння і навички опрацювання наукових та інформаційних джерел й використання інформаційно-пошукових інструментів, таких як: бібліографічні довідники, путівники до архівних фондів, архівні описи та посилання на електронні ресурси. **ФК 6.** Здатність виявляти і опрацьовувати належним чином джерела інформації (бібліографії, документи, етнографічні матеріали, музейні експонати, археологічні артефакти і т. п.) для реалізації науково-дослідних проектів. **ФК 7.** Знання та вміння використовувати різноманітні методи виявлення та опрацювання історичних і археологічних джерел, зокрема, інструментарій спеціальних історичних дисциплін, новітні комп'ютерні технології для пошуку та обробки історичних або пов'язаних із ними даних. **ФК 8.** Фахові знання та професійні навички роботи з виявлення, опрацювання та охорони матеріальної і нематеріальної культурної спадщини. **ФК 9.** Усвідомлення особливостей розвитку людства у дописемний період його історії та володіння базовими принципами і навичками дослідження даного періоду на емпіричному й теоретичному рівнях. **ФК 10.** Здатність використовувати у фаховій діяльності знання з гуманітарних дисциплін, вміння аналізувати, оцінювати і прогнозувати політичні, економічні, культурні й соціальні події та явища. **ФК 11.** Вміння коментувати, анотувати або редагувати тексти і документи відповідно до певних критеріїв; представити результати наукових досліджень в друкованій формі, проводити їх презентацію. **ФК 12.** Знати і володіти на фаховому рівні методами викладання історії та суміжних дисциплін у загальноосвітніх навчальних закладах різних типів. **ФК 13.** Здатність здійснювати відбір та прийняття на збереження артефактів і документів у відповідності до нормативів. **ФК 14.** Знання правил археографічної, архівної та музейної роботи, принципів експонування артефактів і підготовки тематико-експозиційного плану.

4. Результати проходження практики

- ПРН 14.** Здатність виявляти взаємозв'язки між процесами у минулому та на сучасному етапі.
- ПРН 15.** Здатність оцінювати основні тенденції та особливості історичного розвитку людства у певні історичні періоди.
- ПРН 17.** Здатність демонструвати навички професійного спілкування з використанням наукових термінів, прийнятих у фаховому середовищі.
- ПРН 19.** Здатність планувати дослідницькі проекти з історії, археології, історіографії, джерелознавства, краєзнавства тощо.
- ПРН 20.** Здатність застосовувати сучасні методики викладання історії.

5. Структура практики

Етапи проходження практики та види діяльності студентів	Розподіл годин між видами робіт
Етап 1.	
Установча конференція	22
Ознайомлення з базою практики	23
Разом	45

Етап 2.	
Опрацювання наукової, науково-популярної літератури та періодичної преси, в якій подаються відомості про обраний для спеціалізації регіон (Країни Південної Європи, Країни Центрально-Східної Європи, Країни Далекого Сходу).	
Спостереження і опитування (анкетування, інтерв'ювання) учасників історичних подій минулого чи сучасного	25
Фіксація речових матеріалів шляхом замальовок, фотографування, креслення тощо	10
Вивчення етнографічних колекцій з метою виявлення локальних особливостей у регіоні і наукового з'ясування певних етнофактів.	10
Разом	45
Етап 3.	
Дешифрування матеріалів спостереження й опитування (анкетування, інтерв'ювання) учасників історичних подій	20
Написання нарисів з історії населених пунктів, культурних споруд, технологій виготовлення одягу / місцевих страв тощо з обраного для спеціалізації регіону (Країни Південної Європи, Країни Центрально-Східної Європи, Країни Далекого Сходу).	25
Разом	45
Етап 4.	
Оформлення документації практики	23
Підсумкова звітна конференція	22
Разом	45
Разом за навчальним планом	180

6. Зміст практики

6.1. Особливості організації і проведення практики

Загальна послідовність проходження практики передбачає:

- оформлення направлення в установу та розподіл на бази практик на підставі клопотань, службової записки/наказу ;
- вивчення правил техніки безпеки та отримання інструктажу в університеті та на робочому місці;
- відвідування загально-настановчих та індивідуальних консультацій;
- виконання загального та індивідуального завдань практики;
- оформлення звіту;
- отримання відгуку з бази практики;
- укладання та подання звітної документації керівнику практики ;
- захист практики.

Поділяється етнографічно-краєзнавча практика на два етапи. Під час першого етапу (польових досліджень), студенти записують на диктофони розповіді респондентів та їх дешифрують, тобто переносять аудіозапис на папір без усяких змін. Протягом другого етапу завершується обробка зібраного матеріалу, закінчуються дешифрувальні роботи, пишуться нариси з історії населених пунктів, культурних споруд тощо, оформлюється звітна документація практики.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ I. НАВЧАЛЬНА ДІЯЛЬНІСТЬ

Опрацювання наукової, науково-популярної літератури та періодичної преси, в якій подаються відомості про Країни Південної Європи (Італія, Іспанія, Португалія); Країни Центрально-Східної Європи (Польща, Чехія, Словаччина); Країни Далекого Сходу (Китай, Японія, Корея) залежно від обраної спеціалізації студентів.

Отримання навичок проведення польової етнографічної роботи: опитування та фотографування респондентів, фіксація етнографічних матеріалів, збирання та опис предметів побуту.

Польові дослідження є одним із самих складних і відповідальних процесів етнографічної практики. Від рівня його підготовки та професійної майстерності студентів залежить успіх всієї практики. Визначаються такі види польової роботи:

1. Особисті спостереження дослідника (вони необхідні, щоб студентом вдалось зорієнтуватися в новій обстановці, визначити найцікавіші явища та пам'ятки культури Країн Південної Європи (Італія, Іспанія, Португалія); Країн Центрально-Східної Європи (Польща, Чехія, Словаччина); Країн Далекого Сходу (Китай, Японія, Корея) залежно від обраної спеціалізації студентів;

2. Спостереження й опитування (анкетування та інтерв'ювання) учасників історичних подій минулого чи сучасного: політичних, державних діячів, представників культури, релігійних конфесій являє собою найскладніший вид польової роботи, успішне проведення якої вимагає дотримання таких основних положень: дослідник має настроїти інформатора (реципієнта) на невимушену довірливу розмову, непомітно коригуючи бесіду у відповідності з запитаннями анкети; фіксувати інформацію, позначаючи всі нові дані або локальні назви;

3. Фіксація речових матеріалів шляхом замальовок, фотографування, креслення тощо;

4. Вивчення етнографічних колекцій з метою виявлення локальних особливостей у регіоні і наукового з'ясування певних етнофактів.

Якою б плідною не була бесіда з інформатором, але якщо вона не буде належним чином зафіксована, опитування може втратити своє наукове значення. Тому правильному заповненню звітної документації під час проходження студентами етнографічної практики керівник надає особливо важливе значення. До польових документів належать: польові щоденники, польові зошити, анкети і запитальники.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ II. ВИХОВНА ДІЯЛЬНІСТЬ

Пошуково-дослідна етнографічна робота забезпечує залучення студентів до витоків традиційної культури різних етносів світу, формує у студентської молоді повагу до інших культур, толерантність у сприйнятті Іншого, культурно-антропологічний підхід до осмислення суспільних процесів, зміцнює міжкультурні комунікації.

У процесі етнографічно-краєзнавчої практики студенти знайомляться з побутом міської та селянської родин, особливостями регіональної народної педагогіки, культурними патернами Країн Південної Європи (Італія, Іспанія, Португалія); Країн Центрально-Східної Європи (Польща, Чехія, Словаччина); Країн Далекого Сходу (Китай, Японія, Корея) залежно від обраної спеціалізації студентів.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ III. МЕТОДИЧНА ДІЯЛЬНІСТЬ

Матеріали, зібрані під час етнографічної експедиції, майбутні вчителі будуть використовувати під час розробки планів-конспектів уроків зі всесвітньої історії, сценаріїв країнознавчих заходів для учнів.

Знайомство студентів із побутом міста і села та його культурою, спостереження за відзначенням народних свят і проведенням різноманітних обрядів є важливими етапами в системі підготовки студентів-істориків до країнознавчої роботи в загальноосвітній школі.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ IV. ДОСЛІДНИЦЬКА ДІЯЛЬНІСТЬ

Студенти, залежно від обраної спеціалізації, досліджують історію Країн Південної Європи (Італія, Іспанія, Португалія); Країн Центрально-Східної Європи (Польща, Чехія, Словаччина); Країн Далекого Сходу (Китай, Японія, Корея), фольклор, народні промисли, види декоративно-прикладного мистецтва, календарну та родинну обрядовість певного регіону.

Створення нарисів з історії населених пунктів, культурних споруд, технологій виготовлення одягу / місцевих страв тощо з обраного для спеціалізації регіону (Країни Південної Європи, Країни Центрально-Східної Європи, Країни Далекого Сходу). Нариси мають засвідчити вміння студентів аналізувати наукову фахову і науково-популярну літературу, періодичні видання; працювати з архівними матеріалами, результатами польових досліджень, узагальнювати теоретичні та емпіричні дані, використовувати значний арсенал методів наукового дослідження та на основі отриманих результатів робити аргументовані висновки. Дослідження повинні відображати реальний стан народної культури країн обраної спеціалізації (Країн Південної Європи; Країн Центрально-Східної Європи; Країн Далекого Сходу), висвітлюють перспективи їх збереження.

Завдання для виконання на етнографічно-краєзнавчій практиці

в умовах її дистанційного проходження:

1. Ознайомитися з побутом міської та селянської родин, особливостями регіональної народної педагогіки, культурними патернами Країн Південної Європи (Італія, Іспанія, Португалія), Країн Центрально-Східної Європи (Польща, Чехія, Словаччина); Країн Далекого Сходу (Китай, Японія, Корея);

2. Описати традиції відзначення народних свят і проведення різноманітних обрядів в конкретному регіоні кожної Країни Південної Європи (Італія, Іспанія, Португалія), Країн Центрально-Східної Європи (Польща, Чехія, Словаччина); Країн Далекого Сходу (Китай, Японія, Корея). Звіт оформити у вигляді щоденника подорожного з ресурсом <https://www.storyjumper.com/writing-project/find/socialstudies>.

3. Вивчити фольклор, народні промисли, види декоративно-прикладного мистецтва, календарну та родинну обрядовість певного регіону Країн Південної Європи (Італія, Іспанія, Португалія), Країн Центрально-Східної Європи (Польща, Чехія, Словаччина); Країн Далекого Сходу (Китай, Японія, Корея). Звіт оформити у вигляді слайд-шоу, запрошень, листівок, колажів, фотоальбомів і цифрових історій з ресурсом <http://www.smilebox.com/> (Для цього потрібно завантажити і встановити додаток, а потім можна вибирати потрібні фотографії та шаблони, брати участь у їх обговоренні та додавати фонову музику).

4. Створення нарисів з історії населених пунктів, культурних споруд, технологій виготовлення одягу / місцевих страв тощо з обраного для спеціалізації регіону (Країни Південної Європи; Країни Центрально-Східної Європи; Країни Далекого Сходу).

Критерії оцінювання: нарисы мають засвідчити вміння студентів аналізувати наукову фахову і науково-популярну літературу, періодичні видання; працювати з архівними матеріалами, результатами польових досліджень, узагальнювати теоретичні та емпіричні дані, використовувати значний арсенал методів наукового дослідження та на основі отриманих результатів робити аргументовані висновки.

5. Розробити туристичний маршрут, пов'язаний з відвіданням закладів громадського харчування регіону спеціалізації (Країни Південної Європи; Країни Центрально-Східної Європи; Країни Далекого Сходу), які пропонують автентичні народні страви. У звіті представити маршрут, заклади, меню, ціни на страви, відгуки гостей. Звіт оформити у вигляді відео презентації.

6. Дослідити національний костюм певного регіону спеціалізації (Країни Південної Європи; Країни Центрально-Східної Європи; Країни Далекого Сходу). Проаналізувати його деталі, техніку виготовлення, кольорову гаму, призначення тощо. Звіт оформити за допомогою мультимедійної презентації.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ V. ОФОРМЛЕННЯ ДОКУМЕНТАЦІЇ, ПІДСУМКИ РЕЗУЛЬТАТІВ ПРАКТИКИ

Оформлення документації практики

Щоденник практики. Звіт про проходження практики.

В умовах дистанційного проходження етнографічно-краєзнавчої практики звітування про виконання дослідних завдань відбувається засобами цифрової історії із застосування веб-ресурсів і ІК-засобів.

Підсумкова звітна конференція

Доповідь студента-практиканта на підсумковій звітній конференції з повідомленням про результати практики.

6.2. *Обов'язки студентів під час проходження практики.*

Студенти–практиканти зобов'язані:

– до початку практики одержати консультацію керівника практики від Університету щодо оформлення необхідних документів (під час установчої конференції з практики або в індивідуальному порядку);

– дотримуватись правил встановленого розпорядку і режиму робочого часу в польових умовах проходження практики, виконувати розпорядження керівника практики;

– своєчасно прибути на базу практики, дотримуватися встановленого розпорядку практичних занять;

у повному обсязі виконати всі завдання програми практики, вести облік проведеної роботи у щоденнику практики;

– своєчасно оформити звітну документацію з практики з дотриманням усіх вимог і стандартів, скласти записку з практики;

– проходити практику відповідно до термінів, визначених у наказі по університету.

Зміна терміну проходження практики через поважні обставини, що підтверджені документально, проводиться за розпорядженням першого проректора університету на підставі заяви на його ім'я з погодженням завідувача кафедри, декана та керівника з виробничих практик університету.

Студенти-практиканти несуть повну відповідальність за виконання робочої програми практики. Студент, який не виконав у повному обсязі робочу програму практики або отримав негативну залікову оцінку з практики, відраховується з університету.

У разі невиконання повного обсягу програми практики з поважної причини студент за поданням його заяви на ім'я ректора університету та відповідних документів залишається на повторний курс навчання.

Староста групи практикантів на базі практики складає розклад зайнятості практикантів на кожний день наступного тижня практики, доводить його до відома групового керівника практики, повідомляє студентів-практикантів про колективні консультації, виконує доручення керівників практики.

6.3. *Обов'язки керівників практики від Університету та від бази практики.*

Груповий керівник практики від Університету:

– бере участь у підготовці та проведенні установчої конференції для ознайомлення студентів з порядком і вимогами до проходження практики, технікою безпеки, графіком роботи, звітною документацією;

– забезпечує проведення всіх організаційних заходів у навчальному закладі перед практикою студентів: інструктаж про порядок проходження та з техніки безпеки, надання студентам-практикантам необхідних документів (щоденник тощо);

- повідомляє студентів про систему звітності та оцінювання з практики (оформлення всіх необхідних документів);
- разом з керівниками об'єктів проведення практики забезпечувати високу якість її проведення згідно з програмою;
- контролює забезпечення належних умов для проходження практики;
- надає необхідні консультації студентам щодо виконання завдань практики;
- знайомить керівників від бази практики з програмою практики й обов'язками, які покладаються на них;
- розподіляє разом з керівником від бази практики студентів на робочих місцях;
- контролює виконання студентами правил внутрішнього трудового розпорядку, контролює ведення керівником від бази практики обліку відвідування студентами практики;
- забезпечує постійне керівництво та контроль за виконанням програми практики кожним студентом;
- періодично інформує заступника декана факультету, завідувача кафедри, керівника практик університету про хід практики, вирішує з ними поточні питання;
- підводить підсумки практики, оцінює роботу кожного студента та складає звіт про підсумки проведеної практики;
- приймає диференційований залік з практики.

Керівник практики від бази практики:

- вносить пропозиції щодо вдосконалення практики;
- разом зі студентами-практикантами бере участь у польовому зборі матеріалу та здійснювати контроль за виконанням студентами завдань практики;
- створює необхідні умови для виконання студентами програми практики, не дозволяє залучення студентів до роботи, що не відповідає програмі практики;
- проводить обов'язкові інструктажі з охорони праці і техніки безпеки;
- дотримується календарних графіків проходження практики студентами;
- контролює дотримання практикантами виробничої дисципліни; забезпечує облік відвідування практики студентами, про всі порушення трудової дисципліни тощо повідомляє навчальний заклад;
- проводить облік та оцінювання виконаної кожним студентом роботи, після завершення практики характеризує роботу кожного студента, на запрошення кафедри бере участь у підсумковій конференції.

7. Контроль навчальних досягнень

7.1. Система оцінювання навчальних досягнень студентів

Види робіт/діяльності студента	Форма звітності	Максимальна кількість балів		
		За одиницю	кількість	Максимальна кількість балів
Участь в установчій конференції		4	1	4
Участь у підсумковій звітній конференції		4	1	4
Оформлення звітної документації	Звіт, щоденник,	20	1	20
Написання наукового дослідження	наукове дослідження	30	1	30
Робочий день	Робочий день	30	2	60
Примітка: тривалість практики становить 4 чи				

тижнів по 5 робочих днів у кожному, тобто разом –20 робочих днів.			
Разом			100
Максимальна кількість балів: 100			
Розрахунок коефіцієнта: 100/100 = 1			

7.2. Перелік звітної документації

Структурними компонентами звітної документації є:

1. Звіт (підписаний керівником практики та студентом).
2. Характеристика з бази практики.
3. Щоденник практики.
4. Наукове дослідження.

7.3. Вимоги до звіту про практику

Основним у переліку обов'язкових для студента документів є звіт, оформлений у визначеній формі. Звіт повинен містити вичерпну інформацію про виконану роботу і кінцеві результати етнографічно-краєзнавчої практики, продемонструвати зростання професійної компетентності. Він повинен бути чітким, лаконічним, характеризуватися ясністю і переконливістю викладів результатів роботи, обґрунтованістю висновків і рекомендацій. У звіті має бути конкретно описана робота, особисто виконана студентом; не повинно бути дослівного переписування матеріалів баз практики, а також цитування літературних джерел.

Щоденник і звіт студент-практикант повинен передати по закінченні підсумкової звітної конференції керівнику практики від Університету в окремій папці для подальшого зберігання на кафедрі всесвітньої історії.

7.4. Система контролю та критерії оцінювання

Контроль за проходженням практики здійснюється у декількох напрямках:

- регулярна фіксація наявності студентів на базі практики у «Відомості обліку відвідування практики студентами»;
- ведення студентом щоденника, де записуються види і назви виконаних на кожному занятті практичних робіт, подається коротка характеристика їх змісту;
- регулярне оцінювання виконаних студентом конкретних завдань керівниками від бази практики;
- позитивне підсумкове оцінювання роботи студентів передбачає наявність оцінок за кожний змістовний модуль, а оцінка за модуль виставляється на підставі оцінок за окремі види робіт, виконаних студентом.

Наприкінці практики кожен студент звітується про результати практики. Форма навчальної звітності - оцінка за 100-бальною системою.

Наведені нижче критерії відображають засадничі вимоги, необхідні для приведення отриманих результатів у відповідність до очікуваних. Указана в дужках кількість балів є максимальною за цей критерій оцінювання й може бути нижчою (до "0" у випадку повної невідповідності вимогам).

7.5. Шкала відповідності оцінок

Рейтингова оцінка	Оцінка за стобальною шкалою	Кількість балів	Зміст оцінки
A	Відмінно	90 – 100	Високий рівень умінь і навичок, належне

			оформлення звітної документації з ілюстративним матеріалом.
B	Добре	82 – 89	Дуже добрий рівень умінь і навичок, належне оформлення звітної документації.
C		75 – 81	Добрий рівень умінь і навичок, належне оформлення звітної документації.
D	Задовільно	69 – 74	Посередній рівень умінь і навичок при належному оформленні звітної документації.
E		60 – 68	Мінімально-достатній рівень умінь і навичок при належному оформленні звітної документації.
F	Незадовільно	35 – 59	Низький рівень умінь і навичок, при незадовільному оформленні звітної документації, з можливістю перескладання за умови її самостійного належного доопрацювання.
FX		1 – 34	Недостатній рівень умінь і навичок, що вимагає повторного проходження практики.

8. Рекомендована література

1. Глушко М. Методика польового етнографічного дослідження : навч. посіб. Львів : Вид. центр ЛНУ ім. І. Франка, 2008. 288 с.
2. Гордійчук М. Як записувати народну музику. Київ, 1960. 35 с.
3. Громов Г. Методика полевых этнографических исследований. М, 1966. 119 с.
4. Данилюк А., Купчинський О. Методичні поради та питальник для збирачів пам'яток етнографії, фольклору і топонімії. Львів, 1989.
5. Коваль В. Із досвіду проведення фольклорних експедицій // Музичний фольклор в системі навчання та виховання молоді. Тернопіль, 2000. С. 85-89.
6. Кожолянко Г., Кожолянко О., Мойсей А. Етнологічні експедиції та студентська етнографічна практика. Чернівці-Вижниця, 2010. 322 с.

7. Костючок П.Л., Боян-Гладка С.П. Навчально-методичні вказівки «Етнографічна навчальна практика» для підготовки бакалаврів зі спеціальності 032 «Історія і археологія». Івано-Франківськ, 2019. 93 с.
8. Паньків М. І. Організація польових досліджень з етнографії. Посібник. Івано-Франківськ, 2005. 123 с.
1. Аверьянов Л.Я. Искусство задавать вопросы. Заметки социолога. М.: Московский рабочий, 1987.
2. Иванов С.В. К вопросу о методике собирания и изучения произведений народного изобразительного искусства // Советская этнография. 1964. № 4. С. 136-146.
3. Королева Э.А. Танец, его происхождение и методы исследования (По работам зарубежных ученых XX в. // Советская этнография. 1975. № 5. С. 147-155.
4. Крюков М.В. К методике сбора полевого материала по системам родства // Советская этнография. 1972. № 4. С. 43-44.
5. Ноэль (Э. Ноэль-Нойман). Массовые опросы: введение в методику демоскопии. М.: Прогресс, 1978.
6. Основы прикладной антропологии: Учебник для вузов. М., 1995.
7. Петерсон А.Ю. Вопросы методики этнографической киносъемки. М.: Наука, 1973.
8. Петерсон А.Ю. Этнографический фильм как документ исследования // ЕЭМ. Т. 33. Т., 1983. С. 30-36.
9. Социокультурное исследование / под ред. Ф.И. Минюшева. М., 1994.
10. Сухарев В., Сухарев М. Психология народов и наций. Донецк. 1997.
11. Чебоксаров Н.Н., Чебоксарова И.А. Народы, расы, культуры. М., 1975.
12. Чекановска А. Музыкальная этнография. Методология и методика. М., 1983. 192 с.
13. Шмелева М.Н. Полевая работа и изучение современности // Советская этнография. 1985. № 5. С. 43-51.
14. Этнические стереотипы мужского и женского поведения. СПб. : Наука, 1991. 320 с.

*Зразок титульного аркуша папки
з матеріалами про проходження етнографічно-краєзнавчої практики*

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА

Історико-філософський факультет

Кафедра всесвітньої історії

**Документація
етнографічно-краєзнавчої практики**

Студента _____
(ПІБ)

Група _____

Київ ____ р.

Зразок титульного аркуша щоденника практики

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА

Історико-філософський факультет

Кафедра всесвітньої історії

Щоденник
етнографічно-краєзнавчої практики

Студента _____
(ПІБ)

Група _____

Київ ____ р.

База практики: _____
(повна назва, адреса, телефон)

Керівники практики від Університету: _____
(ПІБ, посада)

Керівники бази практики: _____
(ПІБ, посада)

Термін практики: _____

Розпорядок роботи: _____

Зразок третьої та наступних сторінок щоденника практики

Дата	Зміст роботи	Примітки

ЗВІТ

про проходження етнографічно-краєзнавчої практики

що проводилася з «___»_____ по «___»_____ 20_р.

на базі _____

(зазначається повна назва бази практики)

під керівництвом _____

(ПІБ усіх керівників практики)

Студента _____

(ПІБ)

Групи _____

Дата

Підпис студента